

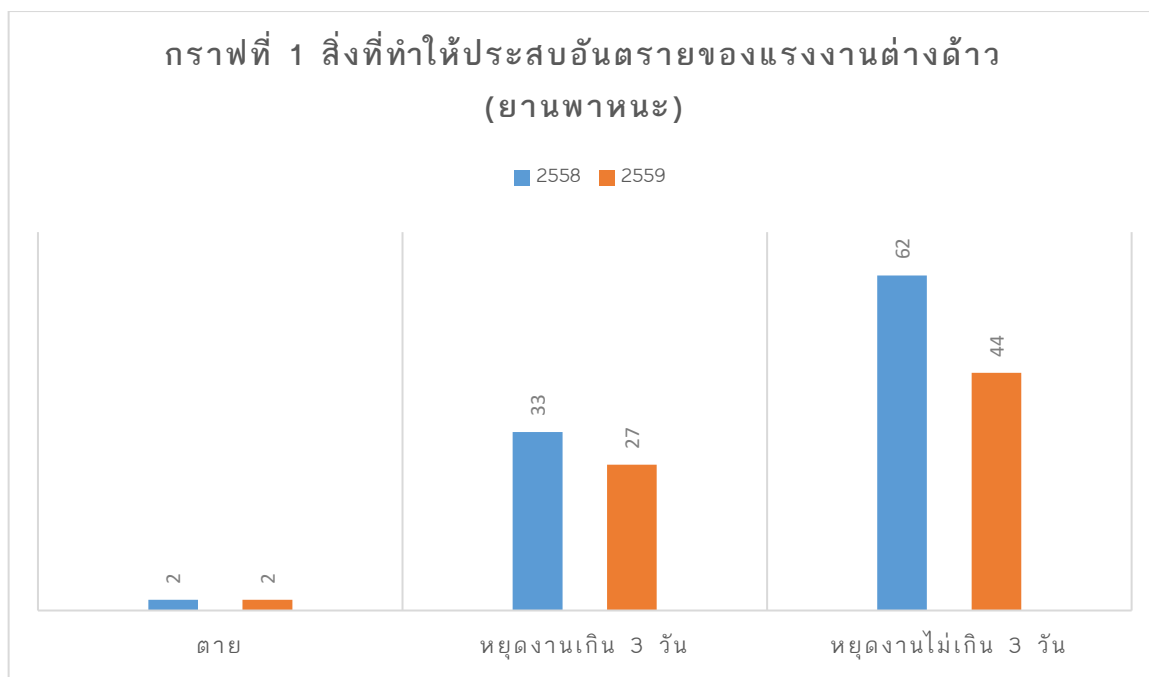
แรงงานต่างด้าวต่างชาติ - สูญเสีย 9 เจ็บ 3

ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน

ประเทศไทยมีแรงงานต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาเพื่อทำงานเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน จากสถิติแรงงานต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยในปี 2560 ที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่วราชอาณาจักรมีจำนวนทั้งสิ้น 1,470,225 คน (สำนักบริหารต่างด้าว กรมการจัดหางาน, 2560) ซึ่งแรงงานต่างด้าวประกอบไปด้วย 3 สัญชาติคือ พม่า กัมพูชา และลาว อีกทั้งการเปิดประเทศเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอาจจะก่อให้เกิดการหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานต่างด้าวอย่างต่อเนื่องและเกิดผลกระทบในหลากหลายมิติ อาทิ กรณีเหตุการณ์อุบัติเหตุรถไม่ปูนซีเมนต์ที่มีชายสัญชาติพม่าชื่อ นายอาตุ๋ ไม่มีนามสกุล เป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเป็นผู้ขับ เหตุเกิดขึ้นบนถนนพหลโยธินในเขตพื้นที่บ้านข้าวแตะ หมู่ 12 ต.นางแล อ.เมือง จังหวัดเชียงราย หลักกิโลเมตรที่ 946 บริเวณจุดเกิดอุบัติเหตุเป็นถนนที่มีเส้นทางเดินรถจำนวน 4 ช่องจราจร มีเกาะกลางถนนแบ่งช่องจราจรเป็น 2 ฝั่ง เติมนรถแบบสวนทางกันบนทางคู่ขนานฝั่งละ 2 ช่องจราจรโดยมีเกาะกลางถนนกั้นกลาง รถไม่ปูนเป็นรถคันต้นเหตุที่ขับขึ้นมาบนเส้นถนนพหลโยธินออกจากตัวเมืองเชียงรายมุ่งหน้าไปทางอำเภอแม่สาย ขณะที่รถไม่ปูนซีเมนต์พยายามจะแซงรถยนต์คันอื่นที่ขับอยู่บนช่องจราจรด้านซ้าย แต่จังหวะที่แซงรถคันดังกล่าวพ้นไปแล้วนั้น มีรถจักรยานยนต์ที่หักหลบรถยนต์ที่จอดอยู่ริมทางออกมา ทำให้รถไม่ปูนซีเมนต์หักหลบรถจักรยานยนต์กะทันหันและเป็นสาเหตุให้รถไม่ปูนซีเมนต์เสียหลักพลิกคว่ำและพุ่งข้ามเกาะกลางถนนไปสู่อีกฝั่งถนนที่เป็นทางคู่ขนาน และชนกับรถตู้ที่วิ่งบนเส้นถนนคู่ขนานอีกฝั่งปกติ อีกทั้งรถแก๊งและรถปิ๊กอัพที่วิ่งตามหลังมาพุ่งชนซ้ำต่อกันเป็นจำนวน 3 คัน ทำให้มีผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ทันทีจำนวน 8 ศพ เสียชีวิตในเวลาต่อมาจำนวน 1 ศพ และบาดเจ็บอีก 3 ราย (มติชน: วันที่ 15 ก.พ. 2560)

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงปัญหาช่องว่างด้านกฎหมายแรงงานต่างด้าว การออกใบอนุญาตขับขี่รถบรรทุก ด้านกฎหมายการจ้างงานและมาตรการด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานขับรถบรรทุก อีกทั้งจากการสืบสวนข้อมูลผู้ขับรถไม่ปูนซีเมนต์ยังพบว่า ไม่มีบัตรประจำตัวและไม่มีใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งคาดว่าน่าจะเป็นแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย จากประเด็นการเกิดอุบัติเหตุนี้ยังไม่พบการรายงานถึงความรับผิดชอบและบทลงโทษกับผู้ประกอบการถึงความผิดที่ทำการจ้างงานแก่ผู้ใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุในครั้งนี้อีกด้วย

สถิติของการเกิดอุบัติเหตุของแรงงานต่างด้าวในช่วงปี 2558 - 2559 ตามรายงานสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามความรุนแรงและสิ่งที่ทำให้ประสบอันตรายของแรงงานต่างด้าว ของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน พบว่า เสียชีวิตจำนวน 4 คน หยุดงานเกิน 3 วันจำนวน 60 คน และหยุดงานไม่เกิน 3 วันจำนวน 116 คน ดังแสดงในกราฟที่ 1

ที่มา: สำนักงานกองทุนเงินทดแทน

นอกจากนี้ จำนวนการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากรถบรรทุกตั้งแต่ รถโดยสารขนาดใหญ่ รถบรรทุก 6 ล้อขึ้นไปและรถบรรทุกสิบล้อนั้นพบว่า มีจำนวนในการเกิดอุบัติเหตุทั้งสิ้น 3,644 ครั้ง จากทั้งสิ้น 46,450 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.84 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนครั้งในการเกิดอุบัติเหตุ (กรมการขนส่งทางบก, 2559)

จากกรณีตัวอย่างอุบัติเหตุรถโมปุโนซีเมนต์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินนั้น ยังคงมีกรณีอุบัติเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหายในอดีตอีกมากมาย เช่น กรณีรถทัวร์พลัดตกเหวที่เขापaling จังหวัดอุดรดิติติ ซึ่งสูญเสียชีวิตถึง 18 ศพ และบาดเจ็บจำนวน 20 คน (ไทยรัฐ, 22 พ.ย. 2559) ทำให้กรณีการเกิดอุบัติเหตุในรถประเภทนี้มีควรรละเลยและควรมีมาตรการป้องกันปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในด้านกฎหมาย แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมาย ด้านกฎหมายการจ้างงาน และมาตรการด้านความปลอดภัยในผู้ปฏิบัติงานขับรถบรรทุก

ด้านกฎหมาย

ข้อกำหนดทางกฎหมายและบทลงโทษในการจ้างงานแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย พบว่า ประเทศไทยมีข้อกำหนดในการห้ามจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและบทลงโทษแล้ว โดยมีการกำหนดตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 ต่อนายจ้างดังต่อไปนี้ (กระทรวงแรงงาน, 2551)

- รับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงาน (มาตรา 27) มีโทษปรับตั้งแต่ 10,000 ถึง 100,000 บาท ต่อคนต่างด้าวที่จ้าง 1 คน (มาตรา 54)
- รับคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานแต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานกับตน (มาตรา 27) มีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 54)

- ให้คนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานกับตนทำงานนอกเหนือจากประเภทหรือลักษณะงานที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ณ ห้องที่ หรือสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต (มาตรา 27)
- ไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือหนังสือเรียกหรือไม่ยอมให้ข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานแก่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยไม่มีเหตุอันควร (มาตรา 48) มีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 55)

ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ใน 4 ข้อหา ได้แก่

- ประกอบการขนส่งโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 23) มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับตั้งแต่ 20,000 ถึง 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ใช้รถโดยไม่จดทะเบียนและชำระภาษี (มาตรา 71) มีโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 50,000 บาท
- ใช้แผ่นป้ายทะเบียนและเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีที่ทางราชการออกให้สำหรับรถคันหนึ่งไปใช้กับรถอีกคันหนึ่ง (มาตรา 160) มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยความปลอดภัยในการขนส่ง พ.ศ. 2558 เนื่องจากยินยอมให้บุคคลที่ไม่มีใบอนุญาตขับรถมาทำหน้าที่ (มาตรา 36) มีโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 50,000 บาท

ดังนั้น หน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบ กำกับดูแลการจ้างแรงงานที่ผิดกฎหมายและการขับขี่ยานพาหนะบนท้องถนน โดยไม่มีใบอนุญาตขับรถมาขับขี้อย่างเข้มงวด โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว เนื่องจากอาจจะไม่คุ้นชินเส้นทาง ไม่คุ้นเคยกับการขับขี่ยานพาหนะในช่องจราจรที่ต่างและพวงมาลัยรถที่ต่าง ซึ่งต้องอาศัยทักษะ ประสบการณ์และการเรียนรู้ หากพบว่ามีกรกระทำผิดควรมีการดำเนินการลงโทษขั้นสูงสุด

มาตรการด้านความปลอดภัยในผู้ปฏิบัติงานขับรถบรรทุก

จากการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นเพื่อสร้างบรรยากาศความปลอดภัยในอุตสาหกรรมรถบรรทุกที่ส่งผลต่อความปลอดภัยทางถนน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขับรถบรรทุก พบว่ามีการพัฒนา 6 ปัจจัยหลักดังนี้

(1) ระบบการจัดการด้านความปลอดภัย: บริษัท/องค์กรหรือผู้ว่าจ้างทำการบริหารจัดการในด้านต่างๆ เช่น การรับฟังผู้กำกับดูแล การจัดการกับความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ผู้ประกอบการมีการบำรุงรักษายานพาหนะให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานด้วยความปลอดภัยเสมอ และการรายงานความเสี่ยงที่นำมาสู่ความปลอดภัยทางถนน

(2) การประสานงานและการสื่อสารภายในหน่วยงาน: การสื่อสารและประสานงานกับเพื่อนร่วมงาน การให้คำปรึกษาหรือขอคำปรึกษาโดยไม่เกรงว่าจะมีผลต่อผลงานในการปฏิบัติหน้าที่ สื่อสารให้เข้าใจว่า ช่วงเวลาวิกฤตินั้นคือ กระบวนการคิดและตัดสินใจอย่างระมัดระวังและเผื่อระวังผู้ซัดคนอื่นเพื่อความปลอดภัย

(3) มุมมองต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเอง: ความสามารถในการประเมินสมรรถนะในการซัดซัดของตนเองได้ตามความเป็นจริง

(4) การทำงานเป็นทีม: การรับฟังและการให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานอีกทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานจะช่วยลดความเครียดในการทำงาน

(5) การรับมือกับการทำงานในเวลาจำกัดและเครียด: การรับมือหรือประเมินตนเองต่อการปฏิบัติงานที่ไม่ให้เกินความสามารถของตนที่จะรับได้ไหว

(6) ความตระหนักที่มีต่อความเสี่ยง: ความตระหนักในการปฏิบัติงานเพื่อไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงเช่น ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่ปฏิบัติงาน (Li, Y. & Itoh, K. Cogn Tech Work, 2014) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการควรตระหนักและมีมาตรการด้านความปลอดภัยในด้านหลักดังนี้

- ควรจะปรับปรุงให้คนขับรถบรรทุกได้มีสังคมและมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานเพื่อลดความเครียดและความกดดันในการทำงาน
- ควรจะปรับปรุงและพัฒนาระบบความปลอดภัยในด้านต่างๆโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการบำรุงรักษายานพาหนะที่ใช้ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอย่างปลอดภัยเสมอๆ
- ควรจะปรับปรุงศักยภาพและความสามารถในการขับรถบรรทุก อาทิเช่น การจัดอบรมด้านการซัดซัด และอื่นๆเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้ผู้ซัดประเมินถึงสมรรถนะในการซัดซัดของตนเมื่อต้องปฏิบัติงานได้ตามความเป็นจริง

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยได้แยกการสอบใบซัดซัดประเภท 2 ออกมา คือ ใบอนุญาตซัดซัดรถบรรทุก แต่ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพในหลักสูตรการอบรมและให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการทดสอบก่อนได้รับใบอนุญาตซัดซัดรถบรรทุกที่มีประสิทธิภาพ โดยอาจนำแนวทางจากต่างประเทศมาประกอบการพัฒนาระบบการจัดการความปลอดภัยทางถนนของสถานประกอบการ โดยเฉพาะสถานประกอบการที่ขนส่งคน เพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสียชีวิตตั้งกรณีรถไม่พูนซีเมนต์

อ้างอิง

- กรมการขนส่งทางบก. (2559). จำนวนคดีอุบัติเหตุจราจรจำแนกตามรายละเอียดและรายหน่วยงานทั่วประเทศ. สถิติ อุบัติเหตุจราจร ปีงบประมาณ 2559 (เดือนตุลาคม 2558 – กันยายน 2559). สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <https://www.roadsafetycontrol.com/rsc-stat-main.html?cid=29>
- กระทรวงแรงงาน. (2551). ลักษณะความผิดและโทษเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว (ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551). สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2559 จาก http://www.mol.go.th/employee/responsibility_litigation
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. กระทรวงแรงงาน. (2560). พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2560. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2560 จาก http://www.oshthai.org/index.php?option=com_content&view=article&id=562:-5-2560-23256
- เดลินิวส์. (2560). แจ้งความดำเนินคดีผู้ประกอบการรถไม่ป้อน. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <https://www.dailynews.co.th/economic/556319>
- ไทยรัฐ. (2559). รถทัวร์ “ผู้เกษียณอายุ กสท” ตกเขาพลิงที่อุตรดิตถ์ สรุประดับ 18 เจ็บ 20. ไทยรัฐออนไลน์. (22 พ.ย. 2559). สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.thairath.co.th/content/790341>
- มติชน. (2560). คืบหน้ารถไม่ป้อนทับตู้ดับตายเพิ่มอีก 1 ราย ผู้ว่าฯ กำชับประกันเร่งจ่ายเงินเยียวยาผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บ. มติชนออนไลน์. (15 ก.พ. 2560). สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.matichon.co.th/news/465080>
- สำนักงานประกันสังคม. (2558). สถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของแรงงานต่างด้าว (พม่า กัมพูชา ลาว) ปี 2558. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2560 จาก https://www.sso.go.th/wpr/assets/upload/files_storage/sso_th/5bc01f4e8dac6bc29e85ab2a3a61810f.pdf
- สำนักงานประกันสังคม. (2559). สถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของแรงงานต่างด้าว (พม่า กัมพูชา ลาว) ปี 2559. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2560 จาก https://www.sso.go.th/wpr/assets/upload/files_storage/sso_th/af17b01a474174e851ffb132d2bd6450.pdf
- Li, Ya, and Kenji Itoh. “Safety Climate in Trucking Industry and Its Effects on Safety Outcomes.” *Cognition, Technology & Work* 16.2 (2013): 131–142.